СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 148. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 28. червня, 1927. VOL. XXXV. No. 148. Jersey City, N. J., Tuesday, June 28. 1927. THREE CENTS

ПЛЯНУЮТЬ ВИРІШУВАТИ ПИТАННЄ КУЛИДЖОВОЇ КАНДИДАТУРИ КОНҐРЕСОМ

ЙОГО ПРОТИВНИКИ ЗБИРАЮТЬСЯ ПОСТАВИТИ ЗАКОННУ ПЕРЕШКОДУ КУЛИДЖОВИ.

ВАШИНГТОН, 25. червня. — Щоби не допустити теперішнього президента кандидувати в третє, група републиканців і демократів в обох палатах конгресу змовилася поставити справу перед конгрес та добиватися ухвалення резолюції проти такої кандидатури.

До сеї акції збираються головно ті републиканці й демократи, які обурюються на президента Кулиджа за його вета проти проєкта закона про допомогу для фармерів. Вони певні, що резолюція перейде, бо в конгресі має бути більше противників Кулиджа, якби можна поверховно судити.

ЛЕТ БЕРДА ЗНОВА ВІДЛОЖЕНИЙ.

НОВІ БУРІ ЗДЕРЖУЮТЬ ЙОГО ВИЛЕТ.

НЮ ЙОРК, 26. червня. — Вилет Берда в подорож понад океан до Европи знова відложено через сильні бурі, пануючі в околиці Нової Фунляндії, та супротивних вітрів здовж Лонґ Айленда.

Берд ще раз заявив, що він не вибереться в дорогу, поки знатоки погоди не запевнять його про добру погоду на цілій дорозі.

Тимчасом Линдберґ відбуває з урядом і приватними підприємцями важні конференції в справі організації летничих ліній в Америці. Незадовго має він відвідати місто Отаву, в Канаді.

ВІДДІЛ ЮНІЇ ОБЖАЛОВУЄ ЗАРЯД ЗА НАДУЖИВАННЯ ФОНДІВ.

ЗАКИДУЄ НЕДОБІР У СУМІ 30,000 ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 26. червня. — Відділ 1011. юнії малярів, декораторів і вивішувачів хатнього паперу вніс до суду позов, щоби суд заборонив урядникам окружної юнії зборонити книг юнії слідчій комісії юнії. Відділ сеї юнії каже в позві, що в окружній юнії є недобір 30,000 долярів, з якого частинуространо спекуляцією на дорогоцінні папери.

ПОМИЛУВАННЄ СТРАЙКАРІВ.

БУЛИ ЗАСУДЖЕНІ ЗА НАПАД У СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК, 26. червня. — Рада помилування дарувала решту кари чотиром кравецьким страйкарям, яких засуджено в січни сього року на рік вязниці за напад на нестрайкуючих робітників.

СТРАЙКУЮЧІ КУШНІРІ УРЯДЖУЮТЬ МАСОВИЙ МІТИНҐ.

ЗБОРИ ЗВЕРНЕНІ ПРОТИ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК, 26. червня. — Щоби представити свою силу, страйкуюча частина нюйорських кушнірів скликала на суботу сполудня на Юніон Сквер масове віче. На нього зявилося коло 3,000 людий. Бесідники шкалювали головний уряд Американської Федерації Праці за його опозицію до страйку. Збори рішили далі пикетувати шапи проти постави Федерації Праці.

ВИЇЗД НАУКОВОЇ ВИПРАВИ В ПІДБІГУНОВІ ОКОЛИЦІ.

МЕКМИЛЕН ВИХАВ ШУКАТИ СЛІДІВ ПЕРШИХ ОСЕЛЬ НА ЛЯБРАДОРІ.

ВИСКАСЕТ, Майн, 25. червня. — Звідси виїхали вині три вітрильні кораблі типу „скунера" в підбігунові околиці, щоби шукати перших слідів осель білого чоловіка на півострові Лябрадорі.

На чолі виправи стоїть американський підбігуновий дослідник Мекмилен. Буде він теж досліджувати останки руїн на Ґренляндії, що мають походити від африканського народа Пунійців.

ОБРЕҐОН КАНДИДАТОМ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА МЕКСИКА.

ВИСТУПАЄ ПРОТИ ВПЛИВУ АМЕРИКАНСЬКИХ КАПІТАЛІСТІВ.

МЕКСИКО, 25. червня. — Бувший мексиканський президент Обреґон заявив, що він буде кандидувати на уряд президента Мексика підчас слідуючих президіяльних виборів, що відбудуться на слідуючий рік.

В заяві про свою програму, на яку він думає кандидувати, Обреґон заявляється проти впливу американських капіталістів і банкирів на Мексико. Далі говорить він про свою програму в релігійній справі та каже, що, ставши президентом, він буде побиватися за тим, щоби кожда релігія мала в Мексику повну рівноправність, але ні одна церква не впливала на публичні справи та уряд. Він каже, що священики всяких церков мають мати рівні права, а католицькі епископи не мають права добиватися для себе прав, яких не мають священики других сект.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЛЕТУ ЧЕРЕЗ ТИХИЙ ОКЕАН.

САН ФРАНЦИСКО, 25. червня. — Сюди прилетіли нині в своїм тримоторовім літаку системи Фокера американські військові летуни Мейтленд і Геґенберґер, що мають звідси за якийсь час пуститися в дорогу до Гонолюлю.

Вилет визначили вони на слідуючий вівторок.

БАТЛЕР ГОНОРОВИМ ДОКТОРОМ.

РИМ, 24. червня. — Римський університет надїлив сегодня президента колюмбійського університету Н. Батлера і проф. Джана Герига гоноровими докторатами. На тім святі можна було завважити богато учених, американського амбадора і заступника Мусолінія.

ЗАКОРДОННІ ЕКСПЕРТИ НА БУДІВНИЦТВІ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

Представники німецької експертизи та американської на чолі з інжиніром Купером, прибувши на Дніпрельстан, знайомилися з процесом робіт на будівництві.

Чужоземних експертів вразив прискорений темп, яким провадяться підготові роботи. Відзначаючи це, інжинір Купер сказав, що коли й надалі роботи йтимуть таким темпом, то Дніпрельстан безперечно буде закінчений у призначеним речениці.

110-ПОВЕРХОВИЙ ХМАРОДЕР.

Міський урядовець для нагляду над будівлями в Ню Йорку, Чарлз Брейді, видав тамошньому будівникови Ларкінови дозвіл поставити при 42-ій улиці між 8-ою і 9-ою евеню 110-поверховий хмародер.

Хмародер буде готовий за півтора року, а буде коштувати $25,000,000.

Хмародер буде називатися Ларкін Тавер (вежа Ларкіна). Буде се найвисша будівля у світі, висоти 1,200 стіп (вежа Айфля в Парижі досягає 1,000 стіп).

Вежа мати-ме 61 елевейторів.

ПОЖАРІ В ГАЛИЧИНІ.

В Тенятисках, равського повіту, вибух 17. м. м. пожар, якого жертвою впало 16 господарств. Пожар спричинила необережність дітей. В Зубрі коло Львова погоріли два господарі — Михайло і Войтїх Смольницькі. Огонь повстав ось-яким чином: дорогою йшов якийсь чоловік і кинув недогарок папіроса в солому, що стояла на подвірю коло гостинця. Що це за чоловік був той прохожий, невідомо.

ПЕРЕД КИЇВОМ ВЕЛИКЕ МАЙБУТНЄ.

Нарком військових справ С-РСР. К. Ворошилов підчас свого перебування в Київі виступив з доповіддю на пленумі Київської Міської Ради, в якій між иншим сказав:

„Я вважаю, що Київ не може бути в тім становищі, в якім він перебуває. Перед Київом безперечно велике майбутнє. Не виключена можливість — принаймні, мені особисто, так видається, — що Київ стане політичним осередком".

НАЙБІЛЬША МОРСЬКА ГЛИБИНА.

Німецький корабель змірив між островом Целебес і Японією глибину моря. Виносить вона там 10.430 метрів. Є це найбільша стверджена досі глибина.

ВІДГОМІН КРІВАВОГО СТРАЙКУ В КОПАЛЬНІ ЗЕМНОГО ВОСКУ В ДЗВИНЯЧІ, ПОВІТ БОГОРОДЧАНИ.

Великі богатства, як нафта, земний віск і т. п., криються в землі на галицькім Підкарпатю, куди кинулись капіталісти, як хижі звірі, добувати ці скарби з нутра землі, запрягаючи тисячі робітників, колишніх власників цих земель, до тяжкої праці в день і в ночі за марну платню. Користаючи з загального безробіття і нужди, яка пануе від довшого часу в нашім краю, легко приходиться капіталістам визискувати тут робітника, бо він безпорадний, як треба не зорганізований, голодний і голий, зданий на ласку богачів. Робітник у поті і крові зрошує підземні нори копальні, фабричні вежі і забудовання, щоби заробити на кусок чорного хліба, бо там у бараку, або нуждєнній хаті, чекають голодні та холодні діти і жінка. За цілоденну тяжку свою працю одержує звичайно 1.50 зл. до 2.50 зл., тоді як літра молока коштує 30 гр., а кг. хліба 70 гр.

З кінцем року 1926 робітники в копальні Дзвиняч були змушені домагатися підвишки платні, а коли відмовлено їм, почали страйк. Як відомо, страйк скінчився кровопролитям, яке спровокували завідуючий копальнею і її співвласититель та його син. Польська державна поліція дала до безборонної товпи робітників кілька сальв, від котрих впало трох робітників трупом на місці, а кількадесять тяжко і легко ранених.

Як довідуємося, в повітовім суді в Солотвині провадиться слідство в тій справі і вже кілька тижнів тягають Богу духа винних робітників.

КАТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ.

У селі Вовчківцях, повіт Снятин, перемінено пятиклясову українську школу на польську, хоч до школи ходить 302 українських дітий і тільки 11 польських. Учительки, запеклі польські шовіністки, побивають немилосердно діти, чого доказом є судові процеси, як нпр. за побиття Калини Заленко та Дмитра Козьмюка учителькою Нівелінською. Дня 7. травня ц. р. учителька ІІ-гої кляси Ядвіґа Ґеслерувна побила Анну Тимчук, Івана Тимчука та инших за те, що не вміли польської молитви „Здровась Маріо". В селі велике обурення.

СОБАЧЕ МЯСО.

В Варшаві хочуть заложити ятки зі собачим мясом. За примір беруть собі Берлін, де собаче мясо має велике поводження, завдяки низькій ціні і, як кажуть, делікатному смакові.

НОВА БАРАБОЛЯ.

По великих містах в Польщі вже продають нову бараболю... 5 золотих за кільограм, або 50 ґрошів штука. Чвертка городу, при досить невеликій затраті часу і праці, може дати істотно родині на протяг цілого року.

ПЕРЕД НОВИМ ВЕЛИКИМ ПРОЦЕСОМ.

Як відомо, в краківській вязниці перебуває 40 українських вязнів, переважно студентів, яким закидують шпіонажу. Сидять вони вже більше року й досі ще не готовий акт обвинувачення. Слідство посуваєтся черепашим кроком вперід, акти переходять з рук суду до рук військової дефензиви й мимо численних спротивів арештуваних слідчих кроків ще не покінчено. Так само реченець розправи досі не предбачений. По всій правдоподібности відбудеться вона щойно в осени і потріває два місяці.

БАНДИТИ ЗНИЩИЛИ ЦІЛЕ МІСТО.

В Китаю напали бандити на місточко Гонґан. Мешканці боронилися. Облога тривала пять днів. Опісля бандити таки вдерлися до міста, спалили його, ограбили, а мешканців вирубали в пень. Бандити в страшний спосіб знущалися над поконаними. Вішали їх за ноги на дерева, а дітей кидали на очах батьків в огонь. З 3000 мешканців остало живих 30 осіб.

ПОЛІТИЧНИЙ ВАВИЛОН.

В Болгарії розписано вибори до парляменту. Аґітація в повному ході. В богатьох місцевостях пануе терор. Як подають газети, зголошено не менше не більше, тільки 36.000 посольських кандидатур.

ТРЕБА НАВЧИТИСЯ ТЕРПІТИ.

„Черновіцер Альгемайне Цайтунґ" з 22. травня ц. р. наводить інтервю свого співробітника з проф. Румуном Секстильом Пушкаріу, котрий вважається ліберальною людиною. Обект інтервю „Проблема національних меншостей у Румунії та румунізація нерумунських міст. Ви за вживання насильства, чи за повільну еволюцію". (До речи скажемо, до чого то вже дійшло з тією румунізацією, коли справа йде навіть з боку меншостей лишень щодо способів румунізації, а не самої припустимости такої політики). Пан професор відповів: „Поняття насильства дуже широко можна розуміти... У всякому разі інтереси румунської держави вимагають, щоби всі її части мали однаковий характер — хоч я гадаю — насильство до цілі не доводить". Щодо меншостей треба сказати, що „між меншостями є такі елементи, які не хотять наближатися до держави. Звичайно, що більшість із тих національних меншостей є льояльна. На жаль — одначе — часто маса відповідає за одиниці". На увагу кореспондента, що, мовляв, важенько „виконувати свої обовязки щодо держави", коли бачиш, що та держава тебе хоче живим у домовину — проф. відповів: „Ми часто помиляємося; стаємося нетерплячими; забуваємо, що всякі зміни вимагають певного часу... Ми мусимо потерпіти".

Отже „передові" професори з Румунії вміють бути хорошими реакціонерами, помічниками сиґуранської політики.

ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ МОРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

БРИТАНІЯ НЕ ВІДСТУПАЄ ВІД СВОГО ПЛЯНУ ЩО ДО КРУЖЛЯКІВ. — РОЛЯ ПРЕСИ.

ЖЕНЕВА, 26. червня. — Морська конференція зачинає другий тиждень нарад з тим, що перший тиждень не залишив ніяких познак що до цего, щоби можна надіятися з тої конференції поважніщих позитивних результатів. Британці являються майстрами в дипльоматичнім крутїйстві, Японці весь час майже мовчать і слухають, а Американці балакають. Британці все ще числять на це, що Американці виговоряться, а по тім попустять з тону, подібно, як це було на вашингтонській конференції в 1921 р. А як не попустять, то потерплять невдачу. Британцям ходить о задержанне дотеперішного числа кружляків, а навіть домагаються побільшення до числа висше 300,000 тон поемности. Зате годяться на зменшенне поємности поодиноких кружляків з 10,000 тон на 7,500, на що одначе Америка не годиться. Обі делеґації стоять при своїм. Одна Японія заявила готовість обмежити свою фльоту до 70% американської фльоти і ожидає порозуміння між англійською а американською делеґаціями.

Обі спорячі сторони конферують весь час з чужосторонніми представниками преси і оправдують свое становище. Кажуть, що ще на жадній конференції не відґравала преса так важної ролі, як тепер. Всі хочуть позискати її симпатію для себе. Кожда сторона хоче вийти чистою з конференції, а знае, що без преси їй не вдасться.

СОВІТИ В ТЯЖКІМ ПОЛОЖЕННЮ

СИТУАЦІЯ ГІРША ЯК В 1917 РОЦІ.

МОСКВА, 26. червня. — Нюйорський кореспондент подає, що ще ніколи від вибуху революції не було так тяжко орієнтуватися в тім, що діється в Радянськім Союзі, як тепер. З початку революції ситуація була легка: мала група комуністів з точно означеним пляном стреміла при помочи безпощадного терору до влади. Тепер та група розрослася в сильну партію, яка держить всю владу в державі. З її програми затерлося дуже богато дорогою компромісів з націоналізмом, капіталізмом, приватною власністю і селянством. Колиж тепер говориться про те, що большевики в небезпеці, та що вони хочуть ратувати себе старими методами терору, то це помилкове. Большевики надто залежні тепер від заграничної торговлі і звязків з заграницею, щоб вони могли правити державою тими самими методами, що колись на початках революції. Ленін повів їх по практичній дорозі, з якої вже не так легко завернути. Заострені відносини з Анґлією, скомплікована ситуація на Далекім Сході і опозиція в самій партії, поставили совіти в дуже важке положення, з якого вони шукають тепер виходу. Терором одначе тих проблемів не розвяжуть.

МИССИС ҐОРЗОН ХОЧЕ ПЕРЕПЛИСТИ КАНАЛ З ДОВЕР ДО ФРАНЦІЇ.

ДОВЕР, 26. червня. — Миссис Ґорзон перебуває тепер зі своїми двома дітьми в Довер і тренується в пливанню, бо хоче переплисти англійський канал з Довер до Франції. На разі вода в каналі так зимна, що годі тренуватися не то переплисти канал. Миссис Ґорзон пробувала переплисти канал з Довер до Кале в 1923 році, але мусіла перервати пливанне перед самою цілью на яку милю перед Кале.

ФРАНЦУСЬКІ МІНІСТРИ В КЛОПОТІ.

ХТОСЬ ПІДШИВСЯ ПІД МІНІСТРА І ВИПУСТИВ З ВЯЗНИЦІ ВИЗНАЧНИХ РОЯЛІСТІВ І КОМУНІСТА.

ПАРИЖ, 26. червня. — Париж має нову сензацію, яка готова ще потягнути за собою крізу в міністерстві. На разі пішов в відставку тільки директор вязниці за те, що випустив на волю відомого монархістичного редактора Доде і його товариша М. Делеста та визначного большевицького лідера Семарда. Приказ випустити арештованих прийшов від самого міністра внутрішних справ. Директор вязниці телефонував ще особисто до міністра і просив о устне потвердженне приказу, що міністер дійсно потвердив. Тепер показується, що все те було триком монархістичної групи, яка хотіла освободити свого лідера Доде, який тепер десь виїхав і укриваєтся, а випущений знова на волю комуніст вже собі спокійно мітинґує. Вся преса та цілий Париж мають доволі сміху, а міністри в клопоті, бо не знають, що з тим фантом робити. Кажуть, що це потягне за собою крізу в міністерстві, бо ця подія осмішує уряд.

СОВІТИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

ПРИЗНАЧИЛИ ТИЖДЕНЬ ТРЕНОВАННЯ МОЛОДІ.

МОСКВА, 26. червня. — З огляду на воєнну небезпеку, яка загрожує совітам, рішили вони перевести в тижні від 10. до 17. липня „тиждень оборони", призначений головно на викликанне ентузіязму серед молоді. Будуть давати по селах лекції в стрілянню і уживанню газових масок.

ТЕЛЕФОН ЧЕРЕЗ ОКЕАН НЕ ПРИНОСИТЬ ДОХОДУ.

ЛОНДОН, 25. червня. — За час від 17. січня до 17. червня ужито телефону через океан 485 разів з Анґлії, а 613 з Америки. За перші три мінути говорення плачено $75. Доходи ледви покрили кошта.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАСУД ПОЛІСМЕНІВ ЗА ВБИЙСТВО

Кілька днів тому назад в однім стейтовім суді в Ню Джерзі лава присяжних суддів признала двох нюджерських полісменів винуватими вбийства.

Сі полісмени були провідниками нічного нападу на фарму Міні в місцевости Лудлов в грудни 1926. року, якого наслідком була смерть Беатриси Міні та каліцтво її брата. Початком до цілої афери послужив донос якогось горожанина до стейтової поліції, що мовляв фармерська родина Міні знущається над своєю худобою. Двох аґентів в товаристві констабля вибралися сейчас на слідство на фарму. Міні каже, що сі аґенти не сказали йому, чого вони прийшли, й не показали своїх повновластий. Маючи на фармі більшу суму гроша, і будучи тому в страху, що чужинці можуть бути якісь злодії, він, з рушницею в руках, приказав їм забиратися геть з його землі.

Сю поставу полісмени взяли за визов до боротьби. Поліційний жовнір Ларсен зараз почав ворожі кроки. Вистрілом з револьвера він ранив фармера в коліно, а відтак пішов покликати допомогу. Пішла справдішна облога. Коли скінчилася стрілянина, Беатриса Міні вмирала на долівці кухні, Джеймс Міні був тяжко ранений, а Тимотей Міні був обезвладнений ґазовою бомбою. Цілий дім був подіравлений кулями. Була се гарна побіда для поліції...

Та тепер суд осудив двох полісменів, що вели провід у сій облозі, за вбийство. Другі теж відповідають перед судом, і видай їм теж сухо пригода не мине. В сей спосіб суди навчуть полісменів, що вони носять при собі оруддя не на те, аби розбивати спокійних горожан, але на те, аби удержувати лад і порядок. Навчуть їх суди, що не вільно стріляти з пального оружа необережно, зі злоби або з пімсти. Се буде лекцією, яку повинна запамятати поліція не тільки сього стейту. Мала поліція побіду коло фарми Міні, але й мало ґромадянство побіду в суді.

Та читаючи про сю побіду здорової громадянської думки над надуживанням державної влади, іміґрант не може не подумати собі, що сталобся на тому суді, колиб так не американський уродженець Міні, але який іміґрант став на суді. Добре сталося, що суд повчив поліцію, як заховуватися при арештованню й підозрінню, але присуд не може вповні вдоволити іміґранта, в якого памяти стоїть афера Сако й Ванцетті та другі тим подібні події, де людика платить не так за своє захованне, як за те, що вона мала нещасте вродитися „на другій стороні", не знати, як слід анґлійської мови, словом, викликувати перед родовитим Американцем враження чужинця. Чи оправдане се почуванне підозріння чи неоправдане, але американським урядам треба попрацювати й над тим, аби й їм вибити всякі основи.

УКРАЇНА ПІД ПОЛЬСЬКИМ ПРОТЕКТОРАТОМ

Варшавський тижневник „Ґлос Правди", „орґан польського радикалізму", який є висловом політичної думки прихильників Пілсудского, видав окреме число (ч. 188 з 9. квітня 1927) п. н. „Україна", про яке сама редакція говорить ось-що:

„Отсей зшиток, оброблений при співучасти визначних діячів, політиків, учених і економістів українських, є присвячений представленню політичних, економічних і культурних вартостий Українського Народу, як також історії його траґічних боїв за Свободу.

„Сей зшиток має за задачу познакомити читача з дійсною сутю такої актуальної в світі Української Проблєми, а також подати обективні дані загалом мало відомі, а конче потрібні для вироблення погляду на ту, таку важну проблєму міжнародної політики.

„На сей зшиток складаються праці: професора варшавського університету д-ра Смаль-Стоцького, бувшого посла Української Народної Республики в Берліні; Віктора Куща, ґенерала ґенерального штабу армії Української Народньої Республики; д-ра Миколи Ковалевського, бувшого міністра земельних справ Української Народньої Республики; професора Яґайлонського (краківського) університету Богдана Лепкого, знаменитого українського поета; в кінці редактора Войцеха Стпічинського.

„Зшиток складається з двох однозвучних частий: першої в польській, другої у французькій мові. Крім того редакційна стаття подана також в українській мові".

Перейдім до змісту, який починається українським перекладом статті редактора „Ґлосу Правди" **Войцеха Стпічинського** п. н. **„Українська справа".** Стаття в високопарній фразеольоґії проводить думку, що український нарід має право на національну державу. При кінці статті „вилазить шило з мішка". „Величезне богатство українського народу — каже автор — служить підставою істнування найбільш протиприроднього утвору на світі Божому, яким є в своїй структурі національній Росія". Значить, згідно з ідеольоґією Пілсудского, автор збирається „визволяти Україну зпід Росії, — не згадуючи ані словечком, що західно-українські землі від часів Казимира Великого й по нинішній день стогнуть у польській неволі.

Та сама провідна думка переходить червоною ниткою через усі статті. Скрізь виставляється як ціль українського руху визволення України зпід Росії, — в теперішню хвилю „зпід большевицької Росії", — і ніде ані словом не згадується про українські землі під Польщею, Румунією й Чехословаччиною.

Сьому поглядови відповідає й карта України. Україна на тій карті починається на теперішній східній границі Польщі й Румунії. Ґаличина, Волинь, Холмщина, Підляша й Полісся — се Польща; Бесарабія й Буковина — се Румунія.

Після згаданої статті редактора Стпічинського йде безіменна стаття **„З історії України".** Тільки тут знаходимо згадку, що західна часть України, а саме Галицько-Волинське князівство, було після довгої боротьби прилучене до Польської Держави", — і далі, що „велике повстання на Україні під проводом гетьмана Богдана Хмельницького після важкої й завзятої боротьби закінчилося утворенням Української Козацької Держави". Як бачите, сказано дуже політично: „після важкої й завзятої боротьби", але не сказано виразно, що се була боротьба проти Польщі. Українці й Поляки й без того се знають, а чужинці, які читатимуть французький текст, ліпше, коли не догадаються.

Далі йде стаття проф. д-ра **Романа Смаль-Стоцького** п. н. **„Значіння України для европейського мира".** Стаття — з відомою петлюрівською концепцією: вільна Україна потрібна Европі як вал проти „варварської Росії", а передовсім потрібна вона Польщі й Румунії. О, так! Така Україна, яку мав на думці варшавський договір і яку пропаґують Андрій Лівицький і тов., дійсно потрібна Польщі й Румунії, бо вона була би запорукою, що Польща не тільки буде вічно панувати над західно-українськими землями, але ще розширить своє панування в формі протекторату над тою Україною; що Румунія може бути спокійна за володіння Бесарабією й Буковиною і ще може посунеться аж до Одеси.

Далі йде стаття ґенерала **Віктора Куща** п. н. **„Боротьба про незалежність України в 1920 р."** Автор описує похід Пілсудского на Київ і бої українських військ, які Головний Отаман Петлюра віддав до повної розпорядимости Пілсудского, так, що вони навіть були включені в польську армію. Автор перечисляє ряд геройських подвигів українських військ, як вони помогли відвернути небезпеку радянської армії від Польщі, як **обороняли для Польщі західно-українські землі,** не допускаючи, щоб перемога радянської армії зєдинила їх з Радянською Україною.

Не піднімається рука кинути каменем на геройську армію, яка своєю кровю помагала закріпляти польські кайдани на західно-українських землях, — бо вона тільки слухала своїх провідників, сліпо вірячи, що вони ведуть її добрим шляхом. Але ті провідники, які навіть тепер, коли бачать, у якій важкій польській неволі стогнуть західно-українські землі, далі братаються з Польщею і знов закликають останки тодішньої армії, які ще не вигинули в польських таборах смерти, помагати Польщі йти на Україну, ті провідники — якого Каїнового пятна вони заслуговують?!

З черги йде стаття **„Економічні вартости України".** Її автор, др. **Микола Ковалевський,** відомий як нездарний міністер земельних справ за часів Центральної Ради після приходу Німців на Україну. Але ту його нездарність можна би було йому ще простити. Тоді був се молодий хлопець, якого винесла на становище міністра його партія соціялістів-революціонерів. Алеж з того часу минає далі десять років, молодий хлопець став на десять літ старший, треба допускати, що й розумніщий, навіть доктором підписується, і зайшов у своєму розвитку так далеко, що з соціяліста - революціонера став прислужником польських поміщиків, яким варшавський договір запевнює зворот їх земель і взагалі упривілейоване становище на Україні.

Найболючіще вражає в сьому товаристві присутність **Богдана Лепкого,** якого статтею п. н. „Дух української літератури, — казка про закляту королівну" кінчиться зшиток. Стаття, зрозуміла для українського читача, якого разять ті місця, де автор особливо схлібляє Полякам (говорячи про „українську школу" в польській літературі), — на Поляка зробить враження жебрання польської уваги для української літератури, а чужинцеви (прим. Французови) абсолютно нічого не скаже. Та справа не в змісті статті, а в тім, що **імя Богдана Лепкого,** єдине з усіх українських імен, заступлених у тім зшитку, яке є дороге для Українця, служить реклямою для політики, якої єдиний реальний зміст: запродування українських земель Польщі й Румунії.

Правда, Богдан Лепкий — не політик, і так може будуть його виправдувати. Алеж письменник, який хоче бути духовим добром цілого народу, без огляду на політичні напрями, не повинен віддавати свого імени на спекуляцію політичним авантуристам і запроданцям.

Так ми перейшли зміст зшитка, який крім того приносить ще портрети Петлюри, Андрія Лівицького, президента Ради міністрів Прокоповича і ґенералів Сальського й Безручка. Портрети зроблені радше як шаржі й карикатури; зокрема пок. Петлюра певно себе не пізнав би.

Як бачимо, реклама не відповідає дійсности. Замість „дійсного змісту української проблєми" — реклама для політичного гуртка, який, спекулюючи минувшістю, служить тільки знаряддям в руках польської політики. Замість „визначних українських діячів, політиків, учених і економістів" — тільки одно цінне імя Богдана Лепкого, — бо Микола Ковалевський, Роман Смаль-Стоцький і Віктор Кущ — се величини, які великими роблять тільки польська реклама.

Ся реклама очевидно осягне свою ціль. З французького тексту довідаються чужі політики й дипльомати, що Польща є найліпшою опікункою України та що „правдиві Українці" з повним довірям віддаються під ту опіку. А хто з Українців жалується на Польщу, на польське поневолення західно-українських земель, сей очевидно — „большевицький агент".

В 1920 р., коли Петлюра з українським військом помагав Пілсудскому здобувати Київ, в однім з французьких часописів (коли не помиляюся, в „Ле Матін") був поетичний опис, як українські козаки йдуть до бою з піснею на устах: „Батьку Отамане, переможем або ляжем разом з Поляками!"

Українське число „Ґлос Правди" має за ціль пригадати чужинцям, що „правдиві Українці" доси остали вірні Польщі.

Шкода нервів, щоб обурюватися на Лівицьких, Стоцьких і Ковалевських. Вистане ствердити, що вони, пускаючи в світ публікацію про Україну, ані словом не згадали про поневолення українських земель Польщею й Румунією, а навпаки, зробили Польщі рекламу найщирійшої опікунки України. **Їх діла судять їх!**

Прага, 6. червня 1927.

Проф. Др. М. Лозинський.

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(37)

Слуга Решида переніс до лодки його скриню. Всі три сіли на лодку і пустилися до порту. Богдан, хоч сего Решидови не казав, також гадав на сю ґалеру вже не вернути. Тоді, очивидно, Решид мусів би свого листа до Ашіка передати ким иншим. Богдан загадав, зійшовшися з Бурлаєм в Суліні, або на його ґалері, побалакати з ним і першим судном, яке йшло би в сторону дніпрового лиману, вернути домів. В лодці з Решидом сидів так, щоби ґалеру Бурлая все мати на оці. Одночасно з лодкою Решида відчалила також лодка від ґалери Бурлая. До берега обі лодки причалили одночасно і тільки яких десять кроків одна від одної. З другої лодки вискочив Бурлай. І не глянувши на Богдана, пустився вперед. Богдан змовився з Решидом де їм за годину зійтися, щоби взяти письмо Решида до Ашіка і поволи пошкандибав за тропою Бурлая. Знайшов його скоро, в ліску за Суліною.

— Тебе яка мара занесла на султанову ґалеру? — Бурлай спитав. — Побачивши мене під Білґородом, ти витрушував люльку. Чи се чистий случай, чи може ти бачився з Туґаєм і він тебе справив на ту ґалеру?

— То не случай. Таку роботу дав мені Тугай, — Богдан відповів. — Бо й я хочу щось заробити. Він не мав під рукою люлькочиста. А що мені й так треба побалакати з тобою, Туґай показав мені таку дорогу до тебе. Таким способом я поміг би тобі, і пробравсь би до тебе. Міркую, що ти тих сиґналів уже не потребуєш. На добавок, як прийде до того, там для мене не дуже безпечно. Ґадаю, на Ашікову ґалеру вже не вертати. Як маєш час тут побалакати зі мною, то вже відси вертаю домів. Як не маєш часу, то піду з тобою на твою ґалеру.

— Чому небезпечно? Там тебе знає хто?

— Се ні. Але на ту ґалеру не лиш ти один полюєш. Вона має ще двох ворогів, о много небезпечнійших, як ти. Там така чудасія, що злодій хоче обікрасти злодія. На ґалері є такі, що важать на вантаж ґалери в користь намісника Кафи. Між тими заговірниками є ще такі, що добро вкрадене для Ісляммпаші загадали вкрасти для себе. Сумніваюся, чи при такій оказії вони лишили би мене в супокою.

Богдан розказав, який плян має Кофшуд і що хочуть зробити його люди.

Отже то було би так: султан обікрав народ. Я хочу обікрасти султана. Іслям-паша хоче обікрасти мене. Абас хоче обікрасти Іслям-пашу.

— Кінець таки буде такий. Ти спізнишся, бо люди Абаса хочуть опанувати ґалеру, не доїздячи до Бурґасу. По бунті мабуть втечуть на повне море. Не знайдеш їх. Я тобі на тій ґалері вже непотрібний. Решидови я обіцяв, що вертаючи на ґалеру, возьму його письмо до Ашіка з повідомленнем, що він далі не поїде. Але нехай його чорт возьме. Як не діждеться мене, вишле до лодки свого слугу.

Бурлай погадав хвилю і каже:

— Ні! Таки вертай, відки прийшов. Хиба, що боїшся. Ти там потрібний. Тепер ще більше, як раньше.

— А як потому не зійдемося? Бо я мушу побалакати з тобою. Як би не те, то я був би не пускався на люлькочиста.

— Зійдемося. Кажу тобі, зійдемося. Будемо балакати досхочу, бо як я ще ту ґалеру возьму, то промисел ушкала залишу. Досить мені того, що вже маю.

Бурлай розказав Хмельницькому, яким способом хоче взяти ґалеру Ашіка. Хмельницький вислухав і згодився своєю присутністю на ґалері улекшити Бурлаєви виконати пляни. Про своє діло з Бурлаєм тепер не балакав. Вже не було коли, бо Бурлай квапив. Богдан віднайшов Решида і сказав йому, що рішився перестеречи Ашіка.

— Добре, що ти так рішився, — Решид відповів. — Хоч я тобі обіцяв лишити ґалеру її власній судьбі, то по твоїм відході я надумався инакше. Моя совість не позваляє мені знехтувати се, що знаю. Був би непростимий гріх, як би я позволив ушкалам загарбати чуже добро, ще й вирізати обсаду ґалери. Яким способом перестережеш Ашіка? Скажеш йому всьо так, як мені сказав?

— Я волів би, щоби ти се зробив. З двох причин. Лишаючися далі на ґалері, я волів би, щоби заговірники не знали, що то я обличив їх.

— Се не дасться виминути. Бо як я про се напишу Ашікови, то також мушу написати йому, відки знаю. Мушу покликатися на тебе. Але про се не потребують зараз знати заговірники. Окрім Ашіка, взагалі ніхто не буде знати, хто Ашікови сказав про них.

— Є ще друга причина, котра мені каже, що ліпше було би, як би виглядало, що то ти спас скарби султана. Той, що спасе той скарб, без сумніву заслужить собі на вдячність султана. Мені ся вдячність не потрібна. Зате ти і твоя родина можете богато скористати. Чи не ліпше було би, як би замість мене, чужого, в Стамбулі тебе похвалили за вірність?

— Твоя правда. Мені се дуже помогло би. В Стамбулі дивились би на мене ласкавійшим оком.

— Отже пиши!

Решид написав письмо, яке йому подиктував Богдан. Запечатав письмо і дав Богданови.

— Іди, — сказав — і спасай ґалеру. А не пхайся дуже туди, де свищуть кулі і вилискуються ножі. Мені твоє життє потрібне, бо я мушу також тобі зробити якусь вигоду, як будеш у скруті... або й без того.

Богдан вернув на ґалеру Ашіка, пішов просто до його каюти і передав йому письмо Решида. Ашік розпечатав і став читати:

„Я з тобою далі не поїду. Лишаюся тут і далі поїду иншою оказією. Як тебе цікавить причина, ізза якої покидаю тебе, розкаже тобі мій товариш, котрий має смілість далі їхати з тобою".

— Баба з воза, коням лекше! — Ашік сказав, зімняв листа і крізь віконце в каюті викинув його в море.

— Ти не цікавий, чому він не їде далі з тобою?

— Його причина мені байдужа. Може мій харч не смакував йому.

— Тобі байдужа причина, хоч він боїться їхати з тобою, і дивується, що я маю смілість їхати? Не пише, охоту, тільки... смілість.

— Мабуть так вихопилося йому з пера.

— Як би ти знав, що на твоїй ґалері вариться, то й ти втік би відси. Ти не цікавий, отже не буду розказувати тобі. Але з таким необережним отаманом я не поїду. Хоч я не везу ніяких скарбів, то всеж таки бодай життє мені миле.

Ашік зразу вилупив на Богдана здивовані очи, відтак зареготав.

— Хтож тут настає на твоє життє, чи наставав на життє Решида? — спитав.

— Є такі, — Богдан відповів. — Настають не так на моє життє, як на твоє, необережний, сліпий Ашіку. Важать на тебе, бо важать на се, що ти везеш. Не хочу, щоби через тебе й мені дісталося.

Лице отамана споважніло.

— Решид може тепер в Суліні провідав що? Мені самому, моїй ґалері справді грозить яка небезпека? Може ушкали полюють на неї? Може знов той триклятий Бурлай?

— Ти сам везеш ушкалів. Вони на твоїй ґалері. Ідуть з тобою від самої Кафи. До Стамбула мабуть не доїдеш.

— На моїй ґалері ушкалів нема! Ґалеру обслугують випробувані, вірні люди. Я з ними вже не такі скарби возив. Окрім людий моїх, з котрими я пережив на воді більш двацять років, на ґалері є ще люди яких мені дав кафинський намісник. Чейже він знав, кого дає мені. Непевних не дав би на свою власну згубу. З тими людьми й зять Іслям-паші. Його особа ручить за решту.

— Ти добре знаєш тих намісниківських?

— Знаю їх що лиш від кількох днів. Але знаю також, що намісник не дав би мені людий, про яких знає, що на них мож покладатися. Втративши одну ґалеру, він тепер дуже обережний. Обслугу ґалери доповнив своїми під проводом свого власного затя Коршуда.

— А самого намісника добре знаєш?

— Нащо мені знати його! Мені досить знати, що втрата сеї ґалери зруйнувала би його до решти. Тому то він, хоч я не хотів, накинув мені своїх найвірнійших. Такий Куршуд скочив би за него в огонь.

— В тім то й біда, що намісник накинув тобі своїх найвірнійших. Ціла небезпека в тім, що твоя ґалера з її скарбами і з тобою в руках найвірнійших людий Іслям-паші. Який пан, такий крам.

— Щож ти маєш проти намісника?

(Дальше буде).

В суді.

Скажи правду, жиде, чи ти украв від Івана Гуменного фузію? — питає суддя.

— А щоби мене шляк трафив, як я вкрало; таже то фузія мій власне, я его маю від малого пістулетко.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ЗА АМЕРИКАНСЬКУ ФЕДЕРАЦІЮ ПРАЦІ, А ЗЛЯДНО ЗА ЇЇ ПРЕЗИДЕНТА В. ҐРІНА.

Американська Федерація Праці це злучення майже всіх робітничих юній ріжних індустрій в Америці.

Приміром: Я, яко член юнії американських углекопів, є рівночасно членом Американської Федерації Праці. До 1920. р. Американська Федерація Праці росла в силу. Від 1920 р. почала шаленим темпом підупадати. Бо коли в 1920 р. числила 4,078.740 чл., мала в 1926 вже тільки 2,830,900 чл.

Що за причина?

Президент Американської Федерації Праці, В. Ґрін, хотяй відпирається всіми силами диктаторства, в дійсности є він диктатором.

Вже від многих літ більша половина робітників в Америці добиваеться зорганізовання робітничо-політичної партії, бо робітники дуже добре розуміють, що без своїх робітничих представників у всіх державних установах не зможуть добитися кращої долі. Страйки нині закоштовні. В протягу кількох місяців винищують вони ощадности робітника, на які він стягався через кілька літ. Як попередник мр. Ґріна, бл. п. Ґомперс, так і він самий, як голова всього зорганізовано робітництва в Америці, є зобовязаний взятися самий за зорганізовання робітничо-політичної партії, а як ні, то повинен бути хоч прихильником такої партії.

Тимчасом мр. Ґрін поступає зовсім противно. Він є завзятим ворогом робітничо-політичної партії і все і всюди попирає кандидатів, своїх особистих приятелів з обох панучих партій: республиканської і демократичної, які тільки тоді люблять робітників, коли потребують їх голосів. Поглянымо теперь на подвиги мр. Ґріна з дотеперішних часів. Коли вибух загальний страйк у вуглиній індустрії в Англії, мр. Ґрін відмовився майже від всякої помочі англійським майнерам. А він міг був подати велику поміч, без нарушення одного цента з фондів Американської Федерації Праці. Колиб він був видав розказ тільки до одної юнії углекопів в Америці, він міг одержати на допомогу англійським майнерам що-найменше 250 тисяч дол. кожних два тижні, числячи по 50 цнт. (через так зв. „чек оф") на кожного члена юнії, а юнія американських углекопів числить поверх ½ міліона членів.

Колиб він був видав подібний розказ, певно не протестував би був проти цего ані один майнер.

Мр. Ґрін дуже добре розумів, що програна англійських майнерів відібється дуже болючо рівночасно на американських майнерах.

І ми, майнери, вже нині відчуває це на наших шкірах.

Та мр. Ґрінові це не в голові. Він, голова всіх зорганізованих робітників в Америці, може й не знає, що поверх ½ міліона його армії бореться з ворогом за кусок хліба. А може? — Може він довідався за цю боротьбу з... газет.

І знов коли вихух страйк в американській текстильній індустрії і робітники згаданої індустрії зачали організуватися в юнію, мр. Ґрін запротестував, мотивуючи, що тільки Американська Федерація Праці має право організувати робітників. Та робітники, знаючи з досвіду, що Федерація ані пальцем не кивнула до тепер в цій так *пекучій справі для робітників*, повели боротьбу на власну руку.

Ще може жадний страйк в Америці не зазнав стільки симпатії і поперття так від робітників, як і публики, як послідний страйк в текстильній індустрії.

Мр. Ґрін страхаючися, щоби робітники не добились своїх прав без його дозволу, проголосив, що це страйк нелегальний, бо цим страйком керують большевики, хотяй знав дуже добре, що ані 5% робітників не належать до большевицької партії.

Та мр. Ґрін не взяв цего під увагу. Він вхопився страшити публику способом, яким послуговуються нині майже всі політикери, коли їм не поведеться якась їх комбінація політична.

Коли робітники в текстильній індустрії побачили, що змушені боротися і з працедавцями і за Американською Федерацією Праці, віддали провід Федерації в повній надії, що такий впливовий чоловік, як мр. Ґрін, докінчить борбу в користь робітників.

Я не хочу доказувати, чи мр. Ґрін провалив страйк, чи виграв, бо це така нова подія, що кожний, хто інтересувався згаданим страйком, його не забув.

На мою думку робітники програли і в програній винуватий головно мр. Ґрін. Хотів би я ще згадати за нинішний страйк нюйорських кушнірів, але уважаю це зайвим, бо кожний, хто цікавиться цим страйком, може довідатись кожного дня з часописей і виробити собі переконання, за чим побиваються більше наші лідери, нашої найбільшої робітничої організації в Америці: чи за диктатурою над робітниками і за товстими посадами, чи за поправою незавидної долі робітників. Це все, що я повисше сказав, не є мої особисті погляди, але так думають що найменше 90% зорганізованих робітників. Що робітники не виступають рішучо проти нинішних своїх робітничих лідерів, це тому, бо не хочуть знищити нагло своєї власної праці, яка їх коштувала стільки літ труду, а навіть крови.

Що до реорганізації прийде скорше, чи пізнійше, це певне. Такі соціялісти, робітничі лідери, як Ґріни, Мекдональди і їм подібні вже віджили своє.

На закінчення скажу, щоби мене хто не посуджував, а передовсім товариші-Українці з большевицької партії, з якими я все веду боротьбу проти їх поглядів, що я змінив нагло фронт. Критикувати робітничих лідерів, це не є виключно комуністичний монополь. З комуністами я розхожуся далі в поглядах, особливо з комуністами безбатченками.

М. Демчина,
Бейрдфорд, Па.

Др. Остап Макарушка.

НАЦІОНАЛЬНА ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ.

Нація — це велика збірна одиниця, яка має так само свою індивідуальність, як її має людська одиниця. Цю індивідуальність творять окремі особливости нації, які даються зібрати в синтезу звичайно щойно по докладній аналізі її фізичних, фізіологічних і психічних прикмет. Правда, є нації, яких особливости своєю пластичністю визначають різко їх індивідуальність серед великої семі народів, як от Китайці. Рівнож розсіяні по всьому світі Жиди не затратили своєї різкої індивідуальности мимо проживання в ріжних підсонних і серед ріжноманітного окруження та культурних впливів. Поминаючи їх расові знамена, на ту згадану могутню жидівську індивідуальність складаються кілька фетишизмів, непобідних, що мають свою основу в вірі й етиці цього народа.

Бо про Жидів замало було би сказати, що вони є фанатиками в вірі, зберіганні своїх національних традицій та національної єдности; ні, вони не є фанатиками, вони є фетишистами; мимо деяких зовнішних, нібито поступових, релігійних відмінностей усі Жиди без вїмку з однаким забобонним страхом і пошаною відносяться до свого Єгови, який устами своїх пророків і рабінів зробив їх вибраним народом, паном над усіма народами на світі. Тимчасом всі добра цілої землі і всіх народів належать по присуду й волі Єгови тільки Жидам, цьому вибраному народові, а хто поза ним якесь добро посідає, цей є тільки узурпатором частини жидівського добра і кождий Жид має не тільки право, але й обовязок супроти Єгови й свого народа те неправно посідане не Жидом добро відібрати. На тій своєрідній чисто матеріялістичній жидівській етиці основується не тільки це могуче почування національної єдности, але й фетишизм гроша.

Тимто американські поступові Жиди-буржуї посилають міліони долярів інтернаціоналам Жидам-комуністам, диктаторам пролетаріяту, на скольонізовання найплідніших земель України! І під покришкою визволення московських і українських пролетарів з під ярма буржуйського капіталу, жидівський буржуйський капітал забирає тубильцям-Українцям землю на користь Жидів. Так уміють поступати Жиди, ті фетишисти гроша, капіталу, під прапором боротьби за знищення капіталізму, а наївні східні Славяни танцюють під їх диктат, ба ще й дають по баранячому свої найкращі землі забирати нахабній Жидові.

Отсі спостереження і рефлексії висунено нароком на чолі заміток про національні особливости, бо саме на Жидах їх поведення найяркше відбиваєтьcя і саме наша нація під економічним оглядом найбільше від Жидів терпіла і терпить.

Колиж на такому зразку пізналося один найзамітніший характер національної індивідуальности, так тепер легко прийдеться виявити самі важніші риси нашої національної відмінности.

Українець в переважній части уроженець і власник плодючого чорнозему, який забезпечував йому довгі віки спокійний безтурботний тривок, став чоловіком мягким, мелянхолійно-сентиментальним аж до плаксивости, лагідним, уступчивим, незадирливим, але, на жаль, отяжилим і без сильної волі. Ці риси нашої національної індивідуальности, подекуди похвальні з огляду християнської етики, є самими відємними рисами з огляду на потреби національно-громадського співжиття і змагань до національної незалежности. Нарід без сильної, збірної волі не здобуде незалежности. Ціла історія часів нашого національного поневолення може виказати всього тільки три більші національні зриви за свободу: один у XVII, другий у XVIII: століттi, третій вже за наших днів.

Та все таки й у нашого народа є, як у кождого иншого, потенціяльна динаміка, котрої відповідно веденим вихованнем і образованням дасться розбудити кінетична енергія.

Саме послідні літа наших визвольних змагань доказують, що доцільне ведення виховання й образовання молоді є в силі змодифікувати вроджені чи дідичні риси одиниць. Показалося це передусім на українській галицькій молоді, показалось і на цілій нашій західньо-українській інтелігенції, яка у зіткненні з наддніпрянською переконалася, що часто з нею зговоритися не може тільки тому, що вона, перейшовши відмінну від нашої школу та маючи відмінні товариські, суспільні і політичні погляди, думає иншими категоріями.

Наша галицька молодь давала докази прекрасної воєнної дисципліни і повного відречення від того шкідного нам надмірного індивідуалізму, який так досадно змалював нам М. Костомарів у своїй знаменній монографії „Дві руські народности".

Наші національні герої виказали теж немалу дозу сильної збірної волі, а булиб її виказали без сумніву ще більше, колиб її головний і читанний провід військових сил спочивав у більш відповідних та енергійних руках. Та це про минувшість.

А задля лучшого майбутнього вкажемо на конечність перетворення національної душі: мягкий і отяжилий Українець мусить стати закаленим і повним могучої волі й енергії мужем.

І це може зробити тільки виховання й образовання. Сказав недавно Мусоліні своїм землякам у містечку Реджо-Емілія: „Теперішне покоління Італії повинно зробити Італію такою, щоб її не можна було пізнати під фізичним і духовим оглядом. За десять літ ніхто не пізнає Італії. Змінимо її також під політичним і моральним оглядом, створимо тип нового Італійця, що не буде подібний до вчорашнього Італійця".

Мусоліні, чоловік будь-щобудь великої волі й енергії, вірить, що з теперішнього Італійця можна зробити тип нового Італійця, цебто дати Італійцям відмінну від нинішньої національну індивідуальність. Чи це можливе? — спитаємо. До певної міри так.

Адже кожда людина приходить на світ тільки людиною, а щойно з часом стає під впливом окруження, родини і свого *суспільства членом своєї нації*, цебто стає таким, як його нація. У цьому творенні члена нації з людини мають крім дідичности велике значіння виховання, образовання, призвичаєння, примір і досвід.

Витворювання одноманітности для нашого внутрішнього співжиття при рівночасному плеканні додатних індивідуальних рис у одиниць і загалу має стати метою нового виховання нашого народа: і нам треба створити тип нового Українця, що не буде подібний до вчорашнього Українця, тип енергійний, підприємчивий, повний віри у свої сили, тип непоборної, твердої волі, але при цьому тип карний, здисциплінований у кожній громадянській роботі, бо карність є безумовною підвалиною одноманітности, безумовно конечної для удержання суспільного порядку і ладу.

Даються сьогодня чути доволі часто голоси, що всякий націоналізм це злишній пережиток минулих століть, це важка завада на дорозі до ущасливлення людськости і заведення вселюдського братерства і міжнародньої єдности. Тимчасом таке розумовання не числиться з основними законами органічного життя в природі. Як є ріжноманітні породи органічних істот, низших від людини, цебто всіляких дерев, птахів, ссавців і т. и., так теж саме мусить бути між людьми. І як кожна порада органічних істот вимагає для себе життевих конечностей, так і кожна порода людей, кожна нація має право на узискання для себе цих конечностей, які повинні заспокоювати її фізичні й духові потреби. Що орудники для придбання цих конечностей має кожна нація здобути своїми власними силами, як це від століть роблять саме по цілому світі розсіяні Жиди — це річ самозрозуміла і наші політики та економісти мають важке, але й вдячне завдання, проблему самовистарчальности народа найскорше розвязати.

І колибто небавом могли ми радісно про наш нарід сказати: самовистарчальність є найзамітнішою ціхою національної індивідуальности українського народа.

Але скільки то зусиль на ріжних ділянках нашого народнього життя треба би задля цеї високої мети вчинити, — це зясувати може вже не отся стаття, але инші, нові розвідки, зпід пера людей, що можуть подати в цьому напрямі успішні теоретичні і практичні вказівки з области суспільно-економічних наук, а то й забратись до негайного переводження своїх спасенних задумів в діло.

Мусоліні хоче створити тип нового Італійця через літ десять, створім ми тип нового Українця бодай через літ двацять, а зробимо своєму народові епохальну прислугу! — („Новий Час").

ЖАРТИ.

Скромна просьба.

Хлопець із сусідства: Прошу пані, чи можу дістати назад стрілу, яку я випустив із лука? Вона впала в город пані.

Пані: Алеж певно. А де впала твоя стріла?

Хлопець: В плечі паниної кітки.

—о—

Оптиміст.

Лисий добродій прийшов до барберні купити води на поріст волосся.

Барбер: Від цієї води напевно виросте вам волосся.

Гість: Добре, то дайте вже відразу гребінь і щітку.

—о—

В жидівській школі.

— Скажи мені, де сидить розум?

— Він цілком собі не сидить.

— А де ж є?

— Він ходить за інтересами.

— Чому?

— Бо якщо він сидівби, то не був би розумом.

Три ложочки.

Л і к а р: Маєте заживати через цілий місяць по три ложочки денно.

Х о р а: Та деж я візьму тільки ложочок?!

—о—

Адам і Ева.

— Як довго жили Адам і Ева в раю?

— Доки не дозріли яблока.

—о—

Найвисша влада.

У ч и т е л ь: Хто з вас, діти, скаже мені, чия влада більша від королівської?

У ч е н и к (син члена „Родини"):

— Я знаю.

У ч и т е л ь: Ну, скажи, хто старший від короля?

У ч е н и к: Ас (туз)! — прошу пана професора.

—о—

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь дня 2-го липня, в гали Odd Fellows, 93rd St., cor. 95th Ave. На порядку нарад буде піврічне справоздане. — Д. Великанович, секретар.

БІНҐГЕМТОН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 21, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 3. липня, о год. 4-ій пополудни, в громацькім домі, 43 Данз Евню. Проситься усіх членів прибути на призначений час. Рівнож проситься тих членів, котрі довгують по два місяці, вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані з відділу і У. Н. Союза. — Іван Мартинів, секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. св. О. Николая, від. 293, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, дня 3. липня в гали церковній, 157 — 18-та ул., о годині 11 перед полуднем. На ті збори обовязані явитись всі урядники і члени. Належить вирівнати всі залеглости. До вирішення будуть важні справи. Дальше подається до відома, що на місце секр. Григорія Чоподайла, який хвилево виїхав до старого краю, вибрано секретарем Петра Ставничого. — Лев Дибак, предс.; Петро Ставничий, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в понеділок, дня 4. липня з слідуючим порядком: Рано о год. 8.30 відбудесь Богослуження за здоровлє і добробут членів, а опісля буде відправлена панахида за померших членів. По скінченню Богослуження всі урядники і члени зараз мають удатись до Укр. Нар. Дому, 101 Grand ул., де відбудуться піврічні збори. На сі збори як і на попереджаюче Богослуження обовязані явитись всі урядники відділові під карою 2 дол., а члени під карою 1.00 дол. Довгуючих членів взивається вирівнати залеглости. Будемо принимати в члени Братства і У. Н. Союза без вступу. На сих зборах є важні справи до вирішення. — Іван Балко Андрія, предс.; Володимир Яськевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Заряд Укр. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що піврічний мітінґ відбудеться 2. липня, точно о год. 8-ій вечер, в суботу, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та ул. Проситься кождого прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження, як справа пікніку. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої довги, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Проситься тих членів, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець, щоб були так добрі принести на сей мітінґ. Неявившийся член заплатить кару після ухвали на мітінґу, а урядник $1.00. — Василь Фурик, предс.; Дм. Федун, кас.; Дм. Чайка, секр.

ПОЗІР! CAMPBELL, O.! ПОЗІР!

Товариство Сокіл, від. 218 в Кембел, Огайо, повідомляє всіх своїх членів, що Українська Парохія на Стілтон, О., посвячує цвинтар в неділю, дня 3-го липня с. р. і запросила наше Товариство, щоби взяти участь в параді.

На піврічнім мітінґу сю справу дано під голосовання, де члени заявили, що візьмуть участь в посвяченню.

Збірка Товариства в неділю, дня 3. липня, о год. 8.15 рано на 12. ул. коло Італійської Галі в Кембел, О.

Проситься всіх чесних членів взяти участь і показати свою силу, щоби всі члени прибули на означений час і з відзнаками. 148

ЗА УРЯД ТОВ. СОКІЛ:
Михайло Ткачишин, предс.
Іван Ґренечко, кас.
Федор Кузенко, секр.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З СЕЛА ЖУХОВА, ПОВІТ ЛАНЬЦУТ, ГАЛИЧИНА.

Филаделфійський Комітет допомоги будові Українського Народного Дому в Жухові одержав письмо, в якім наші Браття пишуть про те, яка то була велика радість в читальні „Просвіти", як прийшов лист з Америки і як велика заохота повстала між нашими краянами, коли вони читали наші слова, в яких ми висказували свою охоту станути разом з ними до боротьби з темнотою і допомогти їм побудувати Народний Дім.

Управа читальні „Просвіти", до якої входять М. Шелева, голова; М. Маречко, секр.; М. Хромейко, кас.; Н. Стецина бібліотекар; Максим Козак, господар і П. Солтис та Прокіп Пильчак як заступники голови, шлють нам всім сердечний привіт та просять нас не забувати за рідне село.

Браття Жухівці!

Чи Ви знаєте, що в нашій школі в селі вчать всьо тільки по мазурськи, що наш ворог хоче наш нарід живцем закопати? І чи не повинен кождий з нас зложити по $25 на будову свого Народного Дому як нашої національної твердині, в якій буде міститися читальня, кооператива і громадська саля? Наш Аматорський Кружок в селі так гарно развивається, але в комірнім, а буде розвиватися ще краще, коли буде свій дім.

Наш филаделфійський комітет заколядував на ту ціль $114, з яких $100 вже вислано до читальні „Просвіти", яка вже переслала сердечну за те подяку.

Але і Ви, браття з Гартфорд і других місцевостей, рівнож не забувайте за своє рідне село і допоможіть йому в його боротьбі з нашими ворогами, що завзялися нас знищити.

За Комітет:

А. Шеґда, предс.; **Максим Шеґда**, секр.; **Іван Шеґда**, касієр.

Жертвували:

По $5.00: Ів. Шеґда, П. Пильчак, П. Козак, Й. Кравс; по $3.00: В. Кушлак, О. Шеґда, М. Комішин, Ів. Дзінбалак; по $2.00: В. Білокур, Н. Шеґда, М. Дармограй, М. Насевич; по $1.50: Ю. Куцло, В. Ухнят, Т. Ухнят, Н. Пеліх; Г. Кріль $1.25: по $1.00: А. Вус, Н. Курко, М. Шеґда, В. Совтис, А. Зілінка, П. Кочерак, А. Шеґда, А. Муха, Турчин, Куцма, Кобільник, А. Селсор, Ів. Ясінрік, Н. Цупер, Д. Нагірний, М. Чопік, М. Гісь, Н. Наконечний, М. Сосновий, Ю. Прокопік, Див. Каня, Гр. Албоній, Малания Сірий, Ів. Воробель, П. Левко, М. Даозц, Коваль, Січовий Дім, Ів. Найда, Келичава, М. Струс, Ів. Потучко, М. Головатий, М. Сиволяк; по 50 ц.: О. Пеліпец, М. Зил, В. Федечко, Ів. Козак, Ів. Лисик, Ю. Дкелсь, Я. Воробель, М. Козуб, Ів. Муха, Кусима, В. Кулька, О. Павліш, В. Шеґда, П. Йордан, Дм. Козев, П. Сірий, Гр. Буньо, М. Артма, О. Левіцький, В. Драбовський, Дмитришин, М. Товчевський, Ст. Стурон, Ник. Бурий, Анастазія Воробель, Сав. Кметик; по 25 ц.: Ів. Сеньків, Д. Качар, В. Коршняк, П. Мокрицький, Віслбошинський, Т. Сідорський, Ів. Кушлак, І. Іваненко, Михаїль, П. Томчук, Д. Голобейко, Анна Береза, С. Спера, Д. Рибак.

З Фініксвіл, Па.:

П. Кріль $2.00; по $1.00: Ів. Коба, Гр. Білюх, Н. Васко, П. Спіськів, П. Усан, Ів. Бухнак.

З Ситі Гайс анд Спрінґ Міл, Па.:

Д. Ярославський $150; по $1.00: М. Кріль, Ст. Сікорський, Ів. Кушлак, Ю. Чоп.

Прокіп Кріль, член Комітету.

ПОКЛИК

до односельчан села Городища, повіт Самбір.

Дорогі Браття. Всім Вам добре відомо, що наше село стояло на дуже низькім степени під зглядом національної свідомости. Половина села була спольщена а друга закацапщена. Але тепер дійшло і до них світло. Ото завдяки просвіті починають вони пізнавати, чиї вони сини та що їм треба робити.

На спільних загальних зборах читальні „Просвіти", кооперативи і товариства „Луг" прийшли наші браття до переконання, що треба їм доконче побудувати в селі свій власний Народний Дім, в якім містилася би читальня, пожарне товариство „Луг" і кооператива.

Самі знаєте, що грошей в селі нема великих, бо воно знищене війною і польською господаркою. І ото наші браття віднеслися до нас з просьбою о поміч.

Щоби започаткувати збірку, повстав в нас тут комітет, в склад якого ввійшли: Юліян Монастирський, предс.; Н. Ступницький кас., а Василь Татомир, секретар.

Ми певні, що всі наші земляки не відкажуться від жертви на таку гарну ціль. І тому просимо їх слати на таку адресу: N. Stupnicky, 320 Dayton St., Phoenixville, Pa.

Просимо про посилку повідомити рівнож секретара: W. Tatomyr, 7611-13 W. Fullerton Ave., Chicago, Ill.

Імена жертводавців будуть оголошені в „Свободі" враз з точним рахунком.

Правда.

Павло: — Чи думаєш, що любов є найбільшою силою в світі?

Петро: — Зовсім так. Довкола неї обертається цілий світ, — приносить вона небо на землю — а вкінци й пекло також.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Збірка в церкві на інвалідів.

В неділю дня 12. червня о. Волинець завізвав вірних в укр. гр. кат. церкві Покрови Пр. Богородиці до жертв на допомогу нашим інвалідам в краю, а перейшовши з тацою зібрав $14, які вислано до Обеднання.

П. Сливинський.

ТРОЙ, Н. Й.

З пікніку на Дім Інвалідів.

На пікніку, який справляло Братство св. о. Миколая, від. 191 У. Н. Союза в неділю підчас Зелених Свят зібрано на допомогу будові Дому Українських Інвалідів у Львові $35. Щирійші громадяни складали по доляру. Гром. Семко Базар зложив $5.

Збіркою занявся о. Йосиф Боднар. Гроші вислано до Обєднання.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Малі дівчатка на сироти в краю.

Замісць вінця на могилу Стефанії Жуковської зложили малі дівчатка $3.60 на бідні сироти в старім краю. А Анна Гусар доложила $1.40 і вислала разом до Обеднання $5.

СЕНТ КЛЄР, ПА.

Збірка на Рідну Школу.

Місцевий парох о. Симеон Милянич перевів в церкві збірку на Рідну Школу в старім краю, яка виносила $22. Від себе жертвував о. Милянич $8. Разом вислано до Обеднання в Филаделфії $25.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Писанка на Рідний Край.

Укр. прав. церква, Народний Дім, Відділ 345 У. Н. Союза, та Відділ 115 У. Н. Помочи, святкували дня 26. квітня спільне свячене, з чого прийшло для рідного краю $40.65, які переслано до старого краю через Обеднанне в Филаделфії.

Справу проведено ось так: Наші сестриці написали чимало писанок, котрі після спільного свяченого присутні на галі при 505 4 ул. Н. Іст закуповували на те, щоб їх розіслати до старого краю.

З огляду на те, що писанок до старого краю посилати не можна, то ми висилаємо писанку грішми. Доходу було разом $44.65, а розходу $4.00, отже чистий дохід зі згаданого підприємства був $40.65.

Згадану суму зложили слідуючі громадяни і громадянки: В. Колодка; $3.00: о. М. Запаринюк $2.50; по $2.00: І. Коцюба і М. Ковалів; по $1.50: Др. В. Клодницький і П. Качмар; по $1.00: М. Гаврилюк, Д. Попко, П. Андрущак, О. Кузик, Г. Олійник, В. Гарасим, М. Ґрубрин, О. Пилатюк, Т. Возняк, І. Кузик, Д. Возняк, А. Гарасим, І. Якимів, С. Коцюба, А. Гарасимів, Я. Горбаль, А. Процай, Н. Ванджура, Й. Процьків, Н. Готра, В. Проць і М. Іванців; С. Рихлій 75 ц.; по 50 ц.: Я. Грубрин, П. Кольба, П. Гайва, Й. Олійник, Юлія Пастушенко, Й. Ковалів, Гр. Пастушенко, Н. Шипорд, Катерина Гоца, Марія Запаринюк, А. Лісовський, Я. Ґаліш, І. Лозовський, В. Мельник, П. Куліковський, П. Кулиняк; по 25 ц.: Іл. Минюк, Т. Кохан, Н. Ватюк, М. Кузик; по 20 ц.: пані Готра і Ю. Коцюба.

За Комітет:
Микола Гаврилюк, Петро Гайва і Катерина Качмар.

Призналася.

Лікар: Маєте горячку?
Хора: Маю.
Лікар: Який ваш язик?
Хора: Довгий.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ